

**OKRUHY KE SZZ STUDIJNÍHO PROGRAMU:
UČITELSTVÍ PRO MATEŘSKÉ ŠKOLY A SPECIÁLNÍ PEDAGOGIKA
(Bc. PS, KS)
PEDAGOGIKA PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU**

1. Předškolní pedagogika jako vědní obor

Předškolní pedagogika v systému pedagogických disciplín.

Vztah předškolní pedagogiky k pedagogickým vědním disciplínám a k jiným vědám.

Terminologie oboru pedagogika a předškolní pedagogika.

Předškolní vzdělávání v legislativě: zákony 561/2004, 563/2004, 151/2018 Sb., 27/2016 ve znění pozdějších předpisů.

2. Mateřská škola- instituce pro řízené vzdělávání

Předškolní vzdělávání jako součást celoživotního učení a vzdělávání, programy na úrovni ISCED 0, současná mateřská škola, funkce mateřské školy, znaky osobnostně orientované předškolní výchovy.

3. Změny v pojetí dítěte v historickém kontextu

Pojetí dítěte a dětství v historickém kontextu. (období od antiky po současnost).

Odkaz v dílech vybraných osobností: J. A. Komenský, J. J. Rousseau, J. Locke, J. H. Pestalozzi, F. Fröbel, E. Keyová, R. Steiner, M. Montessori, J. Dewey.

4. Historický vývoj práv dítěte

Lidská práva a Úmluva o právech dítěte. Úmluva o právech dítěte V ČR.

Výchova a vzdělávání, rodina, ochrana cti a lidské důstojnosti, sdružování a volný čas dětí, výchova dětí ve volném čase, ochrana práv menšin, nediskriminace a netolerance.

5. Znaky současného dětství (medializované, konzumní, scholarizované, proplánované oproti zanedbávanému, emocionálně přetížené, agresivní oproti viktimizovanému. Dítě jako osobnost v kontextu předškolního kurikula, pojetí dítěte ve vybraných koncepcích, dětské poznání a jeho interpretace světa.

Dvouleté děti v MŠ v kontextu RVP PV, podmínky vzdělávání pro dvouleté děti, legislativní ukotvení.

6. Vývoj veřejných předškolních institucí v Evropě

Specifika, významní představitelé a jejich názory:

Anglie (Owen); Francie (Oberlin, Cochin, Carpentierová); Německo (Detmold, Fröbel, Herbart), Rakouské císařství; Rakousko-Uhersko (Brunswicková-Korompová, Svoboda), české reformátorky z poč. 20. stol. Jarníková, Süssová.

7. Předškolní kurikulum

Analýza, významné osobnosti, inspirace pro současnost.

Počátky a inspirace ve výchovné koncepci: J. V. Svobody.

Vývoj osnov a programů výchovné práce od počátků 20. století po rok 1989.

8. Kurikulární reforma v podmínkách českého školství

Vývoj po roce 1989.

Zelená kniha: České vzdělávání a Evropa, strategie rozvoje lidských zdrojů při vstupu o EU (1999).

Bílá kniha: Národní program rozvoje vzdělávání v České republice jako systémový projektový dokument (analýza se zaměřením na předškolní vzdělávání).

Dlouhodobé záměry vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky (MŠMT).

Systém kurikulárních dokumentů.

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání v aktuálním znění a jeho analýza.

Specifika předškolního vzdělávání, rámcové cíle a záměry předškolního vzdělávání, obsah předškolního vzdělávání, podmínky předškolního vzdělávání, klíčové kompetence dítěte předškolního věku.

9. Zahájení předškolního vzdělávání

Vstup dítěte do mateřské školy, adaptační režim, způsobilost a připravenost dítěte pro vstup do MŠ, přechod dítěte z rodiny do MŠ, vytváření vztahů v kolektivu předškolních dětí (dítě a skupina dětí, dítě a učitel), změny rolí – „dítě v MŠ“, reakce dětí při nástupu do MŠ, připravenost MŠ na příchod nového dítěte, spolupráce s rodinou dítěte.

Poslední povinný rok předškolního vzdělávání, legislativní ukotvení, možnosti plnění povinného předškolního vzdělávání.

10. Školní zralost a školní připravenost

Zahájení povinné školní docházky, odklad povinné školní docházky z hlediska platné legislativy. Pedagogická diagnostika v oblasti posuzování školní připravenosti z pohledu předškolního kurikula (RVP PV) a vývojových škál.

11. Zájmy a potřeby dítěte předškolního věku

Analýza základních potřeb dítěte a jejich uspokojování v podmínkách mateřské školy v souladu s předškolním kurikulem se zaměřením na podmínky předškolního vzdělávání.

(Maslow, Langmeier, Matějček, Dunovský). Charakteristika zájmů.

12. Hra a její význam v předškolním vzdělávání

Terminologické vymezení pojmu hra, znaky a vlastnosti hry. Hra v období předškolního věku dítěte, hra v jednotlivých etapách vývoje dítěte, hra v pojetí současného předškolního vzdělávání, hra jako prostředek individualizace v předškolním vzdělávání.

Klasifikace her z pedagogického a psychologického hlediska. Význam hry pro rozvoj kognitivní, psychomotorické a afektivní oblasti. Pojetí hry významných představitelů v historickém vývoji, teorie hry (S. Hall, H. Spencer, S. Freud, J. Piaget, E.H. Erikson). Kooperativní hra a její základní komponenty. Hra a její význam v pedagogické diagnostice. Plánování hrových činností. Hračka v životě dítěte.

13. Inspirace v práci Piageta, Vygotského, Rogerse

Podpora žádoucího chování dítěte. Přístup k dítěti – inspirace v názorech C. R. Rogerse.

Poznání jako výsledek zkušenosti dítěte (Piaget, Vygotskij). Podpora schopnosti decentrace.

Konstruktivismus v předškolním vzdělávání. Interakce v předškolním vzdělávání.

Reprezentace jako způsob zpracování a uchování prožitků.

14. Edukační proces v podmínkách MŠ

Organizační formy využívané v předškolním vzdělávání (individuální, individualizované, skupinové, frontální), vyváženost řízených a spontánních činností.

Metody vzdělávání (Maňák, Lerner).

Metody výchovy: metody rozumové instrukce, citového a názorného působení, rozvoje morálního úsudku, usměrňování činnosti dětí, metody utváření situací pro samostatnou činnost dětí.

Materiální a didaktické prostředky v práci učitele MŠ.

Pedagogické zásady v práci předškolního pedagoga.

Uplatňování prožitkového a kooperativního učení (typy kooperace, znaky kooperativního učení), spontánní sociální učení.

15. Osobnosti učitele

Historický exkurz - vzdělávání učitelek MŠ v naší zemi od roku 1872 po současnost; současný systém přípravného vzdělávání učitelů MŠ.

Profesní kompetence učitele, role učitele.

Povinnosti učitele vyplývající z legislativy a důležité dokumenty vztahující se k předškolnímu vzdělávání. Příprava v práci učitele MŠ (reflexe, sebereflexe)

Učitel jako aktér předškolního vzdělávání – osobnostní zřetel v přístupu k dítěti, rozvoj dětských potencialit v kontextu přípravy na zahájení povinné školní docházky.

16. Alternativní a inovativní programy v předškolním vzdělávání

Charakteristika, filozofie, východiska a zásady v pojetí jednotlivých vzdělávacích programů: vzdělávací program MŠ s waldorfskou pedagogikou, MŠ pracující podle systému M. Montessori, vzdělávací program Začít spolu, Kurikulum podpory zdraví v mateřské škole, Lesní MŠ, dětské skupiny. Legislativní ukotvení těchto programů.

17. Tvorba ŠVP a TVP pro předškolní vzdělávání

Vymezení pojmů, analýza vzdělávacích potřeb, algoritmy tvorby školního a třídního vzdělávacího programu, cíl vzdělávání a jeho vlastnosti, operacionalizace cílů do podoby konkrétních vědomostí, dovedností a požadavků očekávaného chování, taxonomie cílů vzdělávání, taxonomie učebních úloh podle Tollingerové.

18. Rodina

Informatorium školy mateřské J. A. Komenského (analýza).

Rodina jako partner školy, komunikace a spolupráce mezi MŠ a rodinou. Současná rodina, funkce rodiny, charakteristické znaky funkční rodiny, nesprávné výchovné styly v rodině, pedagogická diagnostika rodiny, spoluúčast rodičů na předškolním vzdělávání v pojetí RVP PV, formy spolupráce, vytváření plánu spolupráce rodiny a mateřské školy.

19. Pedagogická diagnostika v práci předškolního pedagoga

Vymezení pojmu diagnostika, diagnóza, typy pedagogické diagnostiky, proces pedagogického diagnostikování v podmínkách mateřské školy, metody pedagogické diagnostiky, hodnocení a prognóza rozvoje dítěte předškolního věku ve vztahu ke klíčovým kompetencím. Analýza spontánní hry dítěte jako prostředek pedagogické diagnostiky.

20. Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí mimořádně nadaných v podmínkách MŠ

Inkluze, integrace, vzdělávání dětí s tělesným, zrakovým, sluchovým, mentálním handicapem, s poruchami pozornosti a vnímání, poruchami řeči nebo vadami kombinovanými v podmínkách běžné MŠ. Péče a vzdělávání dětí se zdravotním znevýhodněním, děti se sociálním znevýhodněním. Vzdělávání dětí mimořádně nadaných. Podpůrná opatření, plán pedagogické podpory, individuální vzdělávací plán, pedagogická intervence. Školská poradenská zařízení. Aktuální legislativní ukotvení.

ZÁKLADNÍ LITERATURA

BELZ, Horst a SIEGRIST, Marco. *Klíčové kompetence a jejich rozvíjení: východiska, metody, cvičení a hry*. Vyd. 3. Praha: Portál, 2015. 375 s. ISBN 978-80-262-0846-4.

BEČVÁŘOVÁ, Zuzana *Kvalita, strategie a efektivita v řízení mateřské školy*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-221-8.

BEČVÁŘOVÁ, Zuzana *Současná mateřská škola a její řízení*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-537-7.

BEČVÁŘOVÁ, Zuzana *Současná mateřská škola a její řízení*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-537-7.

BĚLINOVÁ, Ludmila a kol. *Pokusné osnovy pro mateřské školy*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 1973.

BĚLINOVÁ, Ludmila a kol. *Pokusné osnovy pro mateřské školy*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 1977.

BĚLINOVÁ, Ludmila a kol. *Pokusné osnovy pro mateřské školy*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 1975.

BĚLINOVÁ, Ludmila a kol. *Ke koncepci předškolní výchovy*. Praha: SPN, 1982.

BERČÍKOVÁ, Alena a kol. *Učitel - aktér edukačního procesu předškolního vzdělávání*. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. 77 s. ISBN 978-80-244-4033-0.

BRIERLEY, John. *7 prvních let života rozhoduje*. Praha: Portál, 1996. ISBN 80-7178-484-2.

BRUCEOVÁ, Tina. *Předškolní výchova*. Praha: Portál, 1996. ISBN 80-7178-068-5.

BUREŠ, Jiří. *Ekologická výchova v mateřských a základních školách*. Pardubice: Ekocentrum Paleta, 2002. ISBN 80-239-0386-1.

BUREŠOVÁ, Květoslava a KORVASOVÁ, Hana. *Nápady pro mrňata a škvřnata*. Kněžice: Chaloupky, 2003.

BŮŽEK, Antonín a MICHALÍK, Jan. *Informatorium (nejen) o právech dítěte*. Olomouc: UP Olomouc, 2000. ISBN 80-244-0054-5.

CACH, Josef. *Dítě a dětství v pedagogice*. Praha: Ústav školských informací při MŠ ČSR, 1979.

ČAPKOVÁ, Dagmar. *Dějiny teorie a praxe výchovy dětí předškolního věku do konce 18. století*. Praha: SPN, 1980.

ČAPKOVÁ, Dagmar. *Předškolní výchova v díle J. A. Komenského, jeho předchůdců a pokračovatelů*. Praha: SPN, 1968.

ČINČERA, Jan. *Environmentální výchova: od cílů k prostředkům*. Brno: Paido, 2007. 116 s. ISBN 978-80-7315-147-8.

DANIŠ, Petr. *Děti venku v přírodě: ohrožený druh?: proč naše děti potřebují přírodu pro své zdraví a učení*. 1. tištěné vydání (aktualizované a doplněné vydání původního e-booku autora). [Praha]: Ministerstvo životního prostředí, 2016. 73 stran. ISBN 978-80-7212-610-1.

Dětská skupina: informační příručka pro rodiče. Druhé vydání. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2018. 28 stran. ISBN 978-80-7421-141-6.

DOLEŽALOVÁ, Jana. *Rozvoj grafomotoriky v projektech*. Praha: Portál 2010. ISBN 97880-7367-693-3.

DOSTAL, Jan. *Základy anthroposofie*. Vydání první. Hranice: Fabula, 2016. 199 stran. ISBN 978-80-87635-46-9.

FICHNOVÁ, Katarína a SZOBIOVÁ, Eva. *Rozvoj tvořivosti a klíčových kompetencí dětí: náměty k RVP pro předškolní vzdělávání*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2012. 130 s. ISBN 978-80-262-0195-3.

FOŘTÍK, Václav a FOŘTÍKOVÁ, Jitka. *Nadané dítě a rozvoj jeho schopností*. PRAHA: PORTÁL, 2007. ISBN 978-80-7367-297-3.

GARDNER, Howard. *Dimenze myšlení: teorie rozmanitých inteligencí*. Vydání druhé. Praha: Portál, 2018. 479 stran. ISBN 978-80-262-1303-1.

GRECMANOVÁ, Helena. aj. *Obecná pedagogika I*. Olomouc: HANEX, 1997. ISBN 80-85783-20-7.

GRECMANOVÁ, Helena. aj. *Obecná pedagogika II*. Olomouc: HANEX, 1998. ISBN 80-85783-24-X.

GRECMANOVÁ, Helena a URBANOVSKÁ, Eva. *Waldorfská škola*. Olomouc: Hanex, 1997. 145 s. ISBN 80-85753-09-6.

GARDOŠOVÁ, Juliana a kol. *Vzdělávací program Začít spolu: metodický průvodce pro předškolní vzdělávání*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2012. 159 s. ISBN 978-80-262-0106-9.

GRUNELIUS, Elisabeth, M. *Výchova v raném dětském věku*. Praha: Baltazar, 1992. ISBN 80-900307-3-4.

HAVLÍNOVÁ, Miluše, ed., VENCÁLKOVÁ, Eliška, ed. a HAVLOVÁ, Jana. *Kurikulum podpory zdraví v mateřské škole: aktualizovaný modelový program podpory zdraví (dokument a metodika)*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2008. 223 s. ISBN 978-80-7367-487-8.

HURDOVÁ, Eva. *Náměty pro hudebně pohybové činnosti v mateřské škole*. Praha: Pražské centrum vzdělávání pedagogických pracovníků, 1992. 40 s.

JERÁBKOVÁ, Kateřina a kol. *Školská integrace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami*.

1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. 129 s. Studijní opory. ISBN 978-80-244-3730-9.

KANTOROVÁ, Jana a kol. *Vybrané kapitoly z obecné pedagogiky I*. Olomouc: Hanex, 2008. 244 s. ISBN 978-80-7409-024-0.

KLENKOVÁ, Jiřina a KOLBÁBKOVÁ, Helena. *Diagnostika předškoláka: správný vývoj řeči dítěte*. Brno: MC nakladatelství, 2002. 125 s. ISBN 80-239-0082-X.

KLUSÁK, Miroslav. *Morální vývoj školáků a předškoláků: paradigmatické výzvy dle Jeana Piageta*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2014. 261 s. ISBN 978-80-246-2325-2.

HELUS, Zdeněk. *Dítě v osobnostním pojetí: obrat k dítěti jako výzva a úkol pro učitele i rodiče*. 2., přeprac. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2009. 286 s. Pedagogická praxe. ISBN 978-80-7367-628-5.

HORÁKOVÁ, Radka et al. *Vzdělávání a podpora dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami v inkluzivním prostředí = Education and support for children, pupils and students with special educational needs in the inclusive environment*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2017. 311 s. ISBN 978-80-210-8915-0.

HRUBÁ, Jarmila. *Jak se mění role učitele?* Portál RVP.cz. Praha, 2009.

CHVÁL, Martin. *Na naší škole nám záleží: jak sledovat a hodnotit kvalitu školy*. Vydání první. Praha: Portál, 2018. 179 s. ISBN 978-80-262-1321-5.

JANČAŘÍKOVÁ, Kateřina a KAPUCIÁNOVÁ, Magdaléna. *Činnosti venku a v přírodě v předškolním vzdělávání*. 1. vyd. Praha: Raabe, 2013. 141 s. ISBN 978-80-7496-071-0.

JŮVA, Vladimír. *Stručné dějiny pedagogiky*. Brno: Paido. 2003. ISBN 80-7315-062-X.

KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava a KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Zuzana. *Region a regionální vědy: (vybrané sociální, kulturní a environmentální aspekty)*. Vyd. 1. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2008. 77 s. ISBN 978-80-7408-009-8.

KASPER, Tomáš a KASPEROVÁ, Dana. *Dějiny pedagogiky*. Praha: GRADA. 2008. ISBN 978-80-247-2429-4.

KASPER, Tomáš, ed. *Reformní a alternativní aspekty vzdělávání - historické kontexty a současné příklady*. Vyd. 1. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2012. 140 s. ISBN 978-80-7372-834-2.

KALHOUS, Zdeněk a kol. *Školní didaktika*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2009. 447 s. ISBN 978-80-7367-571-4.

KAPUCIÁNOVÁ, Magdalena. *Lesní a venkovní pedagogika: příručka k projektu Alma Mater Studiorum*. Praha: UK v Praze, Pedagogická fakulta, 2010. 52 s. ISBN 978-80-7290-451-8.

KOMANOVÁ, Eva. *Ekologické vzdělávání a výchova pro učitele mateřských škol a prvního stupně základních škol*. Ostrava: VŠB, 1997. ISBN 80-7078-510-1.

KOMENSKÝ, Jan Amos. Informatorium školy mateřské. Praha: Academia, 2007. ISBN 9788020014511.

KOMENSKÝ, Jan Amos. *Vševýchova: [Pampaedia]*. 1. vyd. Bratislava: Obzor, 1992. 263 s. ISBN 80-215-0216-9.

KOLLÁRIKOVÁ, Zuzana, ed. a PUPALA, Bronislav, ed. *Předškolní a primární pedagogika = Předškolná a elementárna pedagogika*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2010. 455 s. ISBN 978-80-7367-828-9.

KOŤÁTKOVÁ, Soňa a kol. *Vybrané kapitoly z dramatické výchovy*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1998. 222 s. ISBN 80-7184-756-9.

KOVÁŘÍČEK, Václav. *Dokumenty k vývoji zařízení předškolní výchovy a ke vzdělávání učitelek MŠ*. UP Olomouc 1978.

KOVÁŘÍČEK, Václav. *Prameny k dějinám školství IV*. Olomouc: PdF UP, 1989.

KRAUS, Blahoslav a POLÁČKOVÁ, Věra. *Prostředí, člověk, výchova*. Brno: Paido, 2001. ISBN 80-7315-004-2.

KRAUS, Blahoslav. *Sociální aspekty výchovy*. Hradec Králové: Gaudeamus, 1999. ISBN 80-7041-84-19.

KŘOVÁČKOVÁ, Blanka a kol. *Pedagogický a psychologický slovník: terminologický slovník zaměřený na primární a preprimární vzdělávání*. Vyd. 1. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014. 153 s. ISBN 978-80-7435-513-4.

LEBLOVÁ, Eliška. *Environmentální výchova v mateřské škole*. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0094-9.

LEDVINKOVÁ, Barbora. *Nástin vývoje opatroven, školek a mateřských škol*. Praha: 1887.

MAREŠ, Jiří a KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Komunikace ve škole*. Brno: MU, 1995. ISBN 80-210-1070-3.

PRŮCHA, Jan, WALTEROVÁ, Eliška a MAREŠ, Jiří. *Pedagogický slovník*. 7., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2013. 395 s. ISBN 978-80-262-0403-9.

MÁCHAL, Aleš a kol. *Úvod do environmentální výchovy a globálního rozvojového vzdělávání: soubor učebních textů*. 1. vyd. Brno: Lipka - školské zařízení pro environmentální vzdělávání, 2012. 282 s. ISBN 978-80-87604-01-4.

MACHKOVÁ, Eva. *Úvod do studia dramatické výchovy*. Praha: NIPOS, 2007. ISBN 978-80-7068-207-4.

MATOUŠEK, Oldřich. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. 3., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003. 161 s. Studijní texty. ISBN 80-86429-19-9.

MIKLÁNKOVÁ, Ludmila. *Environmentální stimuly v pohybové aktivitě dětí předškolního věku*. Olomouc, 2009. ISBN 978-80-244-23331-9.

MILLAROVÁ, Susanna. *Psychologie hry*. Panorama, 1978, 353 s.

MONATOVÁ, Lili. *Speciálně pedagogická diagnostika z hlediska vývoje dětí*. Brno: Paido, 2000. ISBN 80-85931-86-9.

MONTESSORI, Marie. *Tajuplné dětství*. Vyd. 2., V Tritonu 1. Praha: Triton, 2012. 178 s. ISBN 978-80-7387-382-0.

MONTESSORI, Marie. *Od dětství k dospívání*. Vyd. 1. Praha: Triton, 2011. 117 s. ISBN 978-80-7387-478-0.

NÁDVORNÍKOVÁ Hana. *Environmentální činnosti v předškolním vzdělávání*. Praha: Raabe. ISBN 978-80-86307-95-4.

NOVOTNÁ, V. *Zákon o sociálně-právní ochraně dětí s komentářem*. 2., aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, [2016], ©2016. 807 stran. Právo. ISBN 978-80-7554-022-5.

ONDRÁČKOVÁ, Jana. *Co je Úmluva o právech dítěte*. Praha: Český helsinský výbor, 2001. 22 s.

OPRAVILOVÁ, Eva. *Předškolní pedagogika*. Vydání 1. Praha: Grada, 2016. 220 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-5107-8.

PÁLOVÁ, Helena. *Praxe inkluze dítěte v mateřské škole - děti s autismem: druhá metodická příručka pro učitele*. Vydání: první. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2017. 103 s. ISBN 978-80-7560-051-6.

PASCH, Marvin. aj. *Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině*. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-7178-127-4.

PETTY, Geoffrey. *Moderní vyučování*. 6., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2013. 562 s. ISBN 978-80-262-0367-4.

PIAGET, Jean a INHELDER, Bärbel. *Psychologie dítěte*. Vyd. 6., V této edici 1. Praha: Portál, 2014. 142 s. Klasici. ISBN 978-80-262-0691-0.

POHNĚTALOVÁ, Yveta a VÁCLAVÍK, Vladimír. *Alternativní edukační koncepce v současné pedagogické praxi*. Vyd. 1. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014. 134 s. ISBN 978-80-7435-501-1.

POTMĚŠIL, Miloň a kol. *Sociální prostředí ve škole a inkluzivní vzdělávání*. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2018. 98 s. Monografie. ISBN 978-80-244-5295-1.

PRÁŠILOVÁ, Michaela. *Vybrané kapitoly ze školského managementu pro pedagogické pracovníky*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. 212 s. Učebnice. ISBN 80-244-1415-5.

PRÁŠILOVÁ, Michaela. *Projektování v mateřské škole: [vybraná problematika pro tvorbu školního kurikula v MŠ]*. 1. vyd. V Olomouci: Hanex, 2004. 246 s. ISBN 80-85783-44-4.

PRŮCHA, Jan. *Alternativní školy a inovace ve vzdělávání*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2012. 191 s. ISBN 978-80-7178-999-4.

PELIKÁN, Jan. *Výchova jako teoretický problém*. Ostrava: Amosium servis, 1995. ISBN 80-8549-82-78.

PŘADKA, Milan, KNOTOVÁ, Dana a FALTÝSKOVÁ, Jarmila. *Kapitoly ze sociální pedagogiky*. 2. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2004. 45 s. ISBN 80-210-3469-6.

RAŠKOVÁ, Miluše. *Elementární učení o přírodě a společnosti od minulosti k současnosti*. 1. vyd. Olomouc: VUP, 2006. 70 s. ISBN 80-244-1381-7.

RAŠKOVÁ, Miluše. *Nebojme se projektové metody. Informatorium 3-8. Časopis pro výchovu a vzdělávání dětí od 3 do 8 let v MŠ a ŠD*. Praha: Portál, 2006, XIII, č. 4, s. 6 – 8. ISSN 1210-7506.

RAŠKOVÁ, Miluše. *Úvod do elementárního učení o přírodě a společnosti: (historie, současnost a perspektivy prvouky)*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 1999. 33 s. ISBN 80-244-0030-8.

RÝDL, Karel. *Alternativní pedagogické hnutí v současné společnosti*. Brno, 1994. ISBN 80-900035-8-3.

RÝDL, Karel a ŠMELOVÁ, Eva. *Vývoj institucí pro předškolní výchovu (1869 – 2011)*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2012. ISBN 978-80-244-3033-1.

SIGMUND, Erik. *Pohybová aktivita dětí a jejich integrace prostřednictvím 60 pohybových her*. Olomouc, 2007. ISBN 978-80-85783-74-2.

SINGULE, František. *Pedagogické směry a jejich psychologické souvislosti*. Praha: SPN, 1992. ISBN 80-04-26160-4.

SINDELAR, Brigitte. *Předcházíme poruchám učení: soubor cvičení pro děti v předškolním roce a v první třídě*. Vydání šesté. Praha: Portál, 2016. 63 s. ISBN 978-80-262-1082-5.

SKALKOVÁ, Jana. *Obecná didaktika: vyučovací proces, učivo a jeho výběr, metody, organizační formy vyučování*. 2., rozš. a aktualiz. vyd., [V nakl. Grada] vyd. 1. Praha: Grada, 2007. 322 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-1821-7.

SPÁČILOVÁ, Hana. *Pedagogická diagnostika v primární škole*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2009. 119 s. Skripta. ISBN 978-80-244-2264-0.

SPLAVCOVÁ, Hana a KROPÁČKOVÁ, Jana. *Vzdělávání dětí od dvou let v MŠ*. Vydání první. Praha: Portál, 2016. 167 s. ISBN 978-80-262-1042-9.

STŘELEČ, Stanislav, ed. et al. *Kapitoly z teorie a metodiky výchovy I*. Brno: Paido, 1998. 189 s. ISBN 80-85931-61-3.

STŘELEČ, Stanislav, ed. *Studie z teorie a metodiky výchovy II*. Brno: Masarykova univerzita, 2002. 155 s. ISBN 80-86633-00-4.

SVOBODA, J. V. *Školka čili prvopočáteční, praktické, názorné, všestranné vyučování*.

SVOBODOVÁ, Eva, a ŠVEJDOVÁ, Hana. *Metody dramatické výchovy v mateřské škole*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2011. 167 s. ISBN 978-80-262-0020-8.

SVOBODOVÁ, Eva a kol. *Osobnost předškolního pedagoga: sebereflexe, sociální kompetence a jejich rozvíjení*. Vydání první. Praha: Portál, 2017. 199 s. ISBN 978-80-262-1243-0.

SVOBODOVÁ, Eva. *Obsah a formy předškolního vzdělávání*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2007. 75 s. ISBN 978-80-7040-940-4.

SUCHÁNKOVÁ, Eliška. *Hra a její využití v předškolním vzdělávání*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2014. 182 s. ISBN 978-80-262-0698-9.

SYNEK, Jaromír. *Vybrané kapitoly z didaktiky hudební výchovy I*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2004. 65 s. Skripta. ISBN 80-244-0964-X.

ŠMELOVÁ, Eva. *Mateřská škola - teorie a praxe I*. Olomouc: UP, 2004. ISBN 80-244-0945-8.

ŠMELOVÁ, Eva. *Mateřská škola a její učitelé v podmínkách společenských změn-Teorie a praxe II*. Olomouc: UP, 2006. ISBN 80-244-1373-6.

ŠMELOVÁ, Eva. *Ohlédnutí do historie předškolní výchovy*. Olomouc: UP, 2008. ISBN 978-80-244-2238-1.

ŠMELOVÁ, Eva a NELEŠOVSKÁ, Alena. *Učitel mateřské školy v reflexi současných proměn*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2009. ISBN 978-80-244-2272-5.

ŠMELOVÁ, Eva, PETROVÁ, Alena, SOURALOVÁ, Eva a kolektiv. *Připravenost dětí k zahájení povinné školní docházky v kontextu současného kurikula*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2012. ISBN 978-80-244-3345-5.

ŠMELOVÁ, Eva a kol. *Didaktika předškolního vzdělávání*. Vydání první. Praha: Portál, 2018. 229 stran. ISBN 978-80-262-1302-4.

ŠMELOVÁ, Eva a kol. *Společenské aspekty inkluze*. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017. 196 stran. Monografie. ISBN 978-80-244-4911-1.

ŠMELOVÁ, Eva a kol. *Individualizace ve výchově a vzdělávání dětí předškolního věku*. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2016. 152 s. Monografie. ISBN 978-80-244-5115-2.

ŠMELOVÁ, Eva. *Bezvýhradná akceptace ve výchově dítěte*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. 165 s. Monografie. ISBN 978-80-244-4217-4.

ŠUKALOVÁ, Jarmila. *Mateřská škola*. Praha: SPN, 1945.

VALENTA, Josef. *Kapitoly z teorie výchovné dramatiky*. Praha: ISV, 1994. ISBN 80-85866-06-4.

VALENTA, Josef. *Metody a techniky dramatické výchovy*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2008. 352 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-1865-1.

VALENTA, Josef. *Dramatická výchova a sociálně psychologický výcvik: (srovnání systémů)*. 1. vyd. Praha: Institut sociálních vztahů, 1999. 79 s. Pedagogika. ISBN 80-85866-40-4.

VALIŠOVÁ, Alena, KASÍKOVÁ, Hana a BUREŠ, Miroslav. *Pedagogika pro učitele*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2011. 456 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-3357-9.

VASŤATKOVÁ, Jana. *Úvod do autoevaluace školy*. Olomouc: UP, 2006. ISBN 80-244-1422-8.

VESELÁ, Zdeňka. *Antičtí a renesanční myslitelé o výchově*. Praha: SPN, 1978.

VESELÁ, Zdeňka. *Novověcí myslitelé o výchově*. Praha: SPN, 1979.

VESELÁ, Zdeňka. *Vývoj české školy a učitelského vzdělávání*. Praha, 1992, ISBN 80-210-0458-4.

VOŠAHLÍKOVÁ, Tereza. *Ekoškoly a lesní mateřské školy: praktický manuál pro aktivní rodiče, pedagogy a zřizovatele mateřských škol*. Vyd. 1. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2010. 73 s. ISBN 978-80-7212-537-1.

VYGOTSKIJ, Lev Semenovič a PRŮCHA, Jan, ed. *Psychologie myšlení a řeči*. Praha: Portál, 2017. 151 s. ISBN 978-80-262-1258-4.

WILDOVÁ, Radka. *Učit se žít s dětmi*. DharmaGaia. 2012. ISBN 978-80-7436-029-9.

Učitelé jako profesní skupina, jejich vzdělávání a podpůrný systém. Praha: UK – PdF, 2001. ISBN 80-7290-059-5.

ZELINKOVÁ, Olga. *Pedagogická diagnostika a individuální vzdělávací program*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-544-X.

Legislativa, strategické dokumenty, programy

České vzdělání a Evropa, Strategie rozvoje lidských zdrojů v České republice při vstupu do Evropské unie. Program Phare, projekt č. CZ 9405-01-03-01. Sdružení pro vzdělávací politiku. Praha, 1999. ÚIV, Vydavatelství TAURIS. ISBN 80 – 211 – 0307 – 8.

Lisabonský proces – Vzdělávání a odborná příprava v Evropě do roku 2010. (online) Dostupné na: www.vuppraha.cz

Memorandum o celoživotním učení. (online) Dostupné na www.úiv.cz

Metodický pokyn MŠMT k zajištění environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO). Praha: MŠMT, 2008.

Národní program rozvoje vzdělávání v České republice (tzv. Bílá kniha). Praha: Tauris, 2001. ISBN 80-211-0372-8.

Národní zpráva o stavu předškolní výchovy, vzdělávání a péče o děti předškolního věku v ČR. 2001 (online) Dostupné na www.msmt.cz

Dlouhodobé záměry vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky, (online) Dostupné na www.msmt.cz

Osnovy pro mateřské školy. Praha: SPN, 1955.

Osnovy výchovné práce pro mateřské školy. Praha: SPN, 1960.

Program výchovné práce v jeslích a mateřských školách. Praha: SPN, 1968.

Program výchovné práce pro jesle a mateřské školy. Praha: SPN, 1978.

Program výchovné práce pro jesle a mateřské školy. Praha: SPN, 1984.

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. Praha: MŠMT, 2021.

Státní program EVVO a EP na léta 2016-2025. Praha: MŽP. https://www.mzp.cz/cz/statni_program_evvo_ep_2016_2025

NÁRODNÍ STRATEGIE GLOBÁLNÍHO ROZVOJOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ aktualizovaná pro období 2018 – 2030. https://www.mzv.cz/file/3418207/Strategie_GRV_2018_2030.pdf

Úmluva o právech dítěte

Vyhláška č. 151/2018 Sb. *Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláška č. 280/2016 Sb., kterou se mění vyhláška č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, a některé další vyhlášky*

Vyhláška č. 27/2016 sb., *o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných* ve znění pozdějších předpisů.

Zákon 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších změn, ve znění pozdějších předpisů.

Vzdělávání v oblasti práv dítěte pro pedagogy a pedagogické pracovníky v mateřské škole a v přípravných třídách. 1. vyd. Boskovice: DENEK Int., 2012. 72 s. ISBN 978-80-905407-4-3.

Zákon 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon o rodině 315/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů.